

NORGES HØYESTERETT

Den 21. oktober 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Endresen, Webster og Kallerud i

HR-2019-1947-U, (sak nr. 19-136910SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

I.

AS Rørlegger

(advokat Anders Myhre
v/advokatfullmektig Vjosa Maxhuni)

mot

Stiansen Eiendom AS

(advokat Erlend Haaskjold)

II.

Stiansen Eiendom AS

(advokat Erlend Haaskjold)

mot

AS Rørlegger

(advokat Anders Myhre
v/advokatfullmektig Vjosa Maxhuni)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder sakskostnader i sak om økonomisk oppgjør for håndverkertjenester og motkrav om erstatning.
- (2) AS Rørlegger tok 16. august 2018 ut stevning mot Stiansen Eiendom AS for Oslo tingrett med krav om betaling av faktura på 233 494 kroner med tillegg av forsinkelsesrenter. I tilsvaret la Stiansen Eiendom AS ned påstand om frifinnelse mot betaling av 131 875 kroner. I tillegg fremmet Stiansen Eiendom AS et motkrav om erstatning fastsatt etter rettens skjønn, basert på at selskapet ville bli påført ekstrakostnader ved å bytte ut AS Rørlegger med et annet firma. Motkravet var i tilsvaret antydning til å være på omtrent 35 000 kroner.
- (3) Oslo tingrett avsa 1. mars 2019 dom med slik domsslutning:
 - «1. **Hovedkrav: Stiansen Eiendom AS frifinnes.**
 2. **Motkrav: AS Rørlegger frifinnes.**

3. AS Rørlegger dømmes til å betale 262 540 – tohundreogsekstiotusenfemhundreogforti – kroner i sakskostnader til Stiansen Eiendom AS innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen.»

(4) Tingretten fant at Stiansen Eiendom AS hadde vunnet saken i det vesentlige, da motkravet var så underordnet i prosessen at dette ikke kunne få betydning for sakskostnadene. AS Rørlegger kunne heller ikke fritas for sakskostnader med hjemmel i tvisteloven § 20-2 tredje ledd eller § 20-4 bokstav c.

(5) AS Rørlegger anket tingrettens sakskostnadsavgjørelse til Borgarting lagmannsrett som 17. juli 2019 avsa kjennelse med slik slutning:

«1. Tingrettens dom, domsslutningen punkt 3, oppheves.

2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler Stiansen Eiendom AS 21 900 – tjuéé tusen hundre – kroner til AS Rørlegger innen to uker fra forkynnelsen av kjennelsen.»

(6) Lagmannsretten fant at tingrettens begrunnelse for sakskostnadsavgjørelsen var mangelfull. Lagmannsretten la ved tilkjennelse av sakskostnader til grunn at det ikke var levert omkostningsoppgave, jf. tvisteloven § 20-5 fjerde ledd, slik at det ikke kunne tilkjennes mer enn 15 000 kroner med tillegg av rettsgebyr.

(7) AS Rørlegger anmodet i prosesskriv 9. august 2019 lagmannsretten om å omgjøre slutningen med hensyn til sakskostnadene for lagmannsretten eller avsi tilleggsavgjørelse, ettersom AS Rørleggers prosessfullmektig hadde bedt lagmannsretten om å sette frist for inngivelse av kostnadsoppgave.

(8) Borgarting lagmannsrett tok ikke begjæringen om omgjøring eller tilleggsavgjørelse til følge i beslutning 26. august 2019.

(9) Oslo tingrett har etter lagmannsrettens oppheving av sakskostnadsavgjørelsen avsagt dom 20. august 2019 med slutning om at hver av partene bærer sine sakskostnader. Dommen er påanket.

(10) *Stiansen Eiendom AS* har anket lagmannsrettens kjennelse med hensyn til opphevelsen av tingrettens sakskostnadsavgjørelse til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen og lovforståelsen. Det anføres at lagmannsretten har lagt til grunn feil forståelse av tvisteloven § 20-2 og at lagmannsretten har stilt for strenge krav til tingrettens begrunnelse. Det er denne siste ankegrunnen som er angitt å gjelde saksbehandlingen, men reelt sett er også dette en anke over lovtolkningen. Det er nedlagt slik påstand:

«1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

2. Stiansen Eiendom AS tilkjennes sakskostnader.»

(11) *AS Rørlegger* har i tilsvaret til anken anført at anken ikke gjelder spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken og bør nektes fremmet etter tvisteloven § 30-5. Det anføres videre at *Stiansen Eiendoms* anke ikke egentlig gjelder lagmannsrettens saksbehandling eller lovforståelse. Lagmannsrettens avgjørelse er uansett korrekt. Det er nedlagt slik påstand:

«Prinsipalt:

1. Anken nektes fremmet.

Subsidiært:

2. Anken forkastes.

I begge tilfeller:

3. AS Rørlegger tilkjennes sakskostnader for Høyesterett.»

- (12) *AS Rørlegger* har videre anket lagmannsrettens avgjørelse med hensyn til sakskostnadene for lagmannsretten. Det er anført at prosessfullmektigen hadde bedt lagmannsretten sette frist for inngivelse av kostnadsoppgave, noe som ikke ble gjort. Det er nedlagt slik påstand:

«Prinsipalt:

1. Lagmannsrettens kjennelse punkt 2 oppheves og AS Rørlegger tilkjennes saksomkostninger for lagmannsretten med kr 68 712,50.

Subsidiært:

2. Lagmannsrettens kjennelse punkt 2 oppheves.

I begge tilfeller:

3. AS Rørlegger tilkjennes sakskostnader for Høyesterett.»

- (13) *Stiansen Eiendom AS* har i tilsvar til anken anført at AS Rørlegger utviste slik passivitet med hensyn til innlevering av sakskostnadsoppgave at lagmannsrettens påståtte saksbehandlingsfeil ikke kan tillegges betydning. Uansett bør anken nektes fremmet etter tvisteloven § 30-5. Det er nedlagt slik påstand:

«1. Prinsipalt: Anken nektes fremmet.

2. Subsidiært: Anken forkastes.

3. I begge tilfeller: Stiansen Eiendom AS tilkjennes erstatning for utgifter fra AS Rørlegger for sakens behandling for Høyesterett.»

- (14) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at en særskilt sakskostnadsanke behandles etter reglene for anke over kjennelser, jf. tvisteloven § 20-9 (3). Ankeutvalgets kompetanse er «begrenset til å prøve lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling ved avgjørelsen av sakskostnadene og bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen», jf. Rt-2011-717 avsnitt 18. Utvalget kan også prøve om lagmannsrettens avgjørelse er tilstrekkelig begrunnet.

- (15) *Stiansen Eiendom AS'* anke over lagmannsrettens opphevelse av tingrettens sakskostnadsavgjørelse er imidlertid en videre anke, slik at utvalgets kompetanse her er begrenset til å prøve den generelle lovtolkningen og saksbehandlingen, jf. tvl. § 30-6.

- (16) Lagmannsretten drøfter tingrettens begrunnelse for å tilkjenne Stiansen Eiendom AS sakskostnader. Her skriver lagmannsretten at tingretten skulle ha kommentert at ankemotparten «ved søksmålet oppnådde dekning av en vesentlig del av sitt krav, nemlig 131 875 kroner av 233 494 kroner, jf. at Stiansen Eiendom AS i tilsvaret erkjente plikt til å betale dette beløpet...»
- (17) Ved vurderingen av sakens utfall følger det imidlertid av praksis at det skal tas utgangspunkt i de påstander som er nedlagt i stevning og tilsvare, jf. Rt-2011-699 avsnitt 29 og Tore Schei m. fl., Tvisteloven, 2.utgave, side 700, med ytterligere henvisninger. I saken her nedla Stiansen Eiendom AS påstand i tilsvaret om frifinnelse mot å betale 131 875 kroner. Det kan da synes som om lagmannsretten ved vurderingen av hvilke krav som kan stilles til tingrettens begrunnelse, har bygget på en uriktig forståelse av tvisteloven § 20-2.
- (18) Høyesteretts avgjørelse i HR-2016-486-U gir veiledning for hvilke krav som kan oppstilles til begrunnelsen for at retten velger å følge lovens hovedregel, og tilkjenne sakskostnader til den part som har vunnet saken helt ut eller i det vesentlige. I avgjørelsen, avsnittene 10 og 11, heter det:

«(10) Etter tvisteloven § 20-2 første ledd har den vinnende part som utgangspunkt krav på full dekning av sine sakskostnader fra motparten. Etter tvisteloven § 20-2 tredje ledd kan imidlertid den tapende part helt eller delvis fritas for erstatningsansvar hvis «tungveiende grunner» tilsier det.

(11) Når det skal vurderes om den tapende part helt eller delvis skal fritas for erstatningsansvar etter tvisteloven § 20-2 tredje ledd, er det som hovedregel tilstrekkelig at det fremgår av dommen at retten har vurdert om unntaksregelen skal anvendes. Fra dette utgangspunktet må det gjøres unntak for tilfeller hvor retten har gitt uttrykk for tvil, eller hvor saksforholdet for øvrig ligger slik an at det ville ha vært nærliggende å vurdere unntaksbestemmelsen, jf. eksempelvis Rt-2011-1164 avsnitt 18 i relasjon til tvisteloven § 20-3 og Schei m.fl., 2. utgave, side 741. I slike tilfeller må det gis en noe mer utfyllende begrunnelse.»

- (19) Det er med dette utgangspunkt det må vurderes om det krav lagmannsretten har stillet til tingrettens begrunnelse, bygger på riktig forståelse av hvilke krav loven stiller til begrunnelse i denne sammenheng.
- (20) Tingrettens begrunnelse for sakskostnadsavgjørelsen var som følger (dommens side 14-15):

«Stiansen Eiendom har vunnet saken i det vesentlige og har i henhold til tvisteloven § 20-2 første ledd krav på full erstatning for sine sakskostnader. Retten bemerker at selv om AS Rørlegger frifinnes for motkravet fra Stiansen Eiendom, så har motkravet vært så underordnet i prosessen at dette ikke får betydning for sakskostnadene.

AS Rørlegger har anført at Stiansen Eiendoms opptreden medfører at AS Rørlegger må tilkjennes sakskostnader uavhengig av utfallet, jf. tvisteloven § 20-4 bokstav c. I henhold til tvisteloven § 20-4 bokstav c kan en part uavhengig av sakens utfall tilkjennes sakskostnader «i den utstrekning kostnadene skyldes motpartens forsømmelser». Retten kan ikke se at det fra Stiansen Eiendoms side har oppstått merkostnader på grunn av kritikkverdige prosesshandlinger eller unnløstelser som innebærer at saken har blitt vidløftiggjort eller trukket i langdrag. Retten viser at Stiansen Eiendom betalte den erkjente delen av kravet da AS Rørlegger hadde utstedt kreditnota.

Videre har AS Rørlegger anført at de må fritas for dekning av motpartens sakskostnader, da tungveiende grunner gjør det rimelig at AS Rørlegger fritas fra å dekke Stiansen Eiendoms

kostnader, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Det er vist til at AS Rørlegger hadde god grunn til å få saken prøvd og at Stiansen Eiendom kan bebreides at det kom til sak. Retten finner at det ikke er grunnlag for å fritta AS Rørlegger for sakskostnader i medhold av tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Retten viser til at det ikke foreligger tungtveiende grunner for å fritta AS Rørlegger fra kostnadsansvaret. Retten har ikke funnet saken tvilsom. Stiansen Eiendom kan ikke bebreides at det kom til sak, og retten viser til at Stiansen Eiendom bestred kravet allerede den 23. mars 2018. AS Rørlegger gjorde ikke noe forsøk på å dokumentere eller begrunne kravets berettigelse før det ble sendt til inkasso og deretter tatt ut stevning for tingretten.»

- (21) Lagmannsretten utdyper i sin avgjørelse på hvilke punkter retten finner at begrunnelsen skulle ha vært mer utførlig, men utvikler ellers ikke sitt syn på hvilke krav som kan stilles til tingrettens begrunnelse for sakskostnadsavgjørelsen. Høyesteretts ankeutvalg finner imidlertid at det er så vidt klart at tingrettens begrunnelse tilfredsstillende de krav som kan stilles til begrunnelse, at lagmannsretten må anses å ha bygget på uriktig forståelse av hvilke krav til begrunnelse som kreves etter tvisteloven. Lagmannsrettens avgjørelse må da oppheves.
- (22) Når lagmannsrettens avgjørelse oppheves, blir anken fra AS Rørlegger gjenstandsløs, og denne del av saken må heves.
- (23) Stiansen Eiendom AS har krevd sakskostnader for Høyesterett uten å spesifisere beløpet. Kravet tas til følge, og beløpet settes til 15 000 kroner.
- (24) Oslo tingrett avsa 20. august 2019 ny dom vedrørende sakskostnader for tingretten. Det er opplyst at dommen er påanket. Da lagmannsrettens opphevelse av den tidligere tingrettsdommen ikke var rettskraftig da ny dom ble avsagt, er denne imidlertid en nullitet og denne ankesaken bortfaller.

S L U T N I N G :

1. Lagmannsrettens kjennelse 17. juli 2019 oppheves.
2. AS Rørleggers anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse heves.
3. I sakskostnader for Høyesterett betaler AS Rørlegger til Stiansen Eiendom AS – 15 000 – femtentusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Bergljot Webster
(sign.)

Clement Endresen
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Dokumentet er i samsvar med originalen:
Maria Bakke